

BASÍLICA
SANTA
MARIA
DEL PI

**AHIR,
AVUI,
DEMÀ**

Núm.

778

16
juny
2019

L'Arxiu Parroquial de Santa Maria del Pi a 2019

Tots sabeu que el nostre arxiu parroquial va ser salvat de les flames gràcies a l'heroïcitat d'uns homes cultes i honestos

APSM
ARXIU PARROQUIAL
de SANTA MARIA DEL PI

que, comissionats per la Generalitat republicana, van acudir al Pi mentre l'església cremava el mateix dia 20 de juliol de 1936. Va ser, juntament amb el de l'església dels Sants Just i Pastor, l'únic arxiu parroquial sencer estalviat al foc. El contingut del nostre Arxiu va passar els anys de la Guerra Civil al poble osonenc de Viladrau i l'any 1943 retornava finalment al Pi i era dipositat al mateix lloc que l'havia aixoplugat des de l'any 1764.

Els documents van retornar en caixes, les mateixes que s'ompliren a correuita els dies posteriors a l'incendi, i per aquesta raó la classificació original s'havia perdut en gran part. La feina lloable dels arxivers Mn. Trinitat Prat i Mn. Joan Miralles va posar ordre en una primera fase als papers dispersos i els arxivers que els succeïren con na Núria Téllez varen crear damunt d'aquesta classificació erudita els primers instruments de descripció arxivística. A partir d'aquest punt, el que calia, era reconstruir la classificació original de l'arxiu tal i com havia estat ideada abans de l'incendi.

Ens vàrem posar a la feina l'any 2011 amb un anàlisi de l'estructura de la gestió de la parròquia per entendre qui eren els productors d'informació i com es produïa la documentació. D'aquest estudi preliminar en va sortir un quadre de classificació que ens va permetre situar els papers i documents seguint el criteri en que es van disposar antigament a l'arxiu. Aquesta feina s'ha allargat fins a 2019, i encara ens queden alguns serrells, però

podem dir amb satisfacció que l'arxiu és avui totalment consultable i que coneixem amb claredat quines persones i quines entitats van ser les que produïren els documents i la seva activitat. Amb l'ampliació i remodelació inaugurada a principis de l'any 2016, a més, l'Arxiu va esdevenir un espai de treball elegant, agradable, còmode i funcional.

Heu assistit sovint a conferències, concerts i altres esdeveniments relacionats amb l'arxiu; son fruit d'aquest coneixement que hem anat adquirint a mida que s'anava endreçant l'Arxiu. A més, i aquest és un fet que cal remarcar, el nostre Arxiu ha superat les portes de la nostra comunitat per suscitar l'interès de moltes institucions acadèmiques com ara el Museu d'Art de Catalunya, El Museu d'Història de Barcelona, la Biblioteca de Catalunya així com les universitats de Barcelona i Autònoma, l'Ateneu Universitari Sant Pacià, l'Escola Superior de Música de Catalunya i altres institucions que ens han anat visitant o que han col·laborat amb nosaltres en diferents temes i activitats.

Però la feina no s'atura, perquè l'Arxiu és un ens viu que continua recopilant i generant documentació i ens cal continuar avançant en llur coneixement i en la seva divulgació, que representa també el coneixement de la nostra comunitat i la seva difusió. L'Arxiu encara ens ha de revelar moltes vivències amagades entre els papers.

I aquí, cal posar en relleu i agrair la importantíssima tasca de les voluntàries i els voluntaris al nostre Arxiu en la tasca de recull i tractament documental del fons i col·leccions. La progressió dels treballs està íntimament relacionada amb la feina silent i constant de les moltes persones que de manera desinteressada, tarda rere tarda, s'enfilen escales amunt per desbrossar, endreçar i classificar.

No ho oblideu mai!, estimeu l'Arxiu i conserveu-lo perquè és un tresor, és la veu dels que ja no tenen veu i serà la nostra quan nosaltres ja no tinguem tampoc manera física de parlar.

La sala principal de l'Arxiu després i abans de la remodelació

Jordi Sacasas, arxiver de Santa Maria del Pi

Tal dia farà ... 305 ... anys. La Guerra de Successió i el Pi

Poc després de la signatura del Tractat de Rastatt (7/3/1714), que cloïa la guerra de successió europea, s'inicià el setge de Barcelona. El general Antoni de Villarroel (militar borbònic fins 1710) era el comandant de l'exèrcit català, al que es van afegir austriacistes vinguts d'arreu. Restaino Cantelmo-Stuart i Brancia, VIII duc de Pòpoli, era el màxim comandant de les tropes borbòniques.

Lluís XIV de França es decidí a ajudar al seu nét Felip V de Castella i IV d'Aragó i envià noves tropes. S'incendiaren pobles sencers i es bombardejaren, no ja objectius militars, sinó directament la població civil. A Barcelona, la gent es refugià a la platja i Pòpoli ordenà que foren bombardejats des dels vaixells per augmentar el clima de terror. Això va comportar que molta gent s'afegís a la revolta per fer front a l'arribada de més soldats i armament per reforçar les guarnicions borbòniques. El resultat va ser una espiral de violència.

Lluís XIV, fart dels pobres resultats, substituï el duc de Pòpoli pel duc de Bergwick el juliol de 1714, com a cap dels assetjadors de Barcelona i aportà un nou contingent en ajut de Felip V. Més de 85.000 soldats per controlar un país que no arribava als 500.000 habitants i 47.000 soldats assetjant poc més de 40.000 revoltats a la ciutat. Malgrat que Lluís XIV era més partidari de la prudència, Felip V exigí convertir Catalunya en un cementiri, ordenant no es tingués cap misericòrdia.

La Comunitat de Preveres Beneficiats de l'Església del Pi reflectia en les seves determinacions la forma com els fets de la guerra els afectava:

- En el convent dels frares caputxins de Montcalvari (entre els actuals carrers de Bailèn, Girona, Còrsega i Rosselló, fora murs), s'hi havia instal·lat una bateria que estava servida per feligresos del Pi

- El 17 de maig de 1714 es produeix un fet transcendental: la ocupació pels castellans i francesos (els borbònics) del convent. Pòpoli hi situà 6 canons i 30 morters i decidí atemorir la població civil ordenant un bombardeig sistemàtic i constant a l'interior de la ciutat. El brutal bombardeig durà un mes i mig, dia i nit, el que obligà a la població a refugiar-se a l'Arenal del port.

- El mateix 17 de maig el Vicari General, Doctor Josep Rifós, demanà a la Comunitat que divuit dels seus preveres anessin a resar al presbiteri de la Catedral davant la imatge de Nostra Senyora de la Mercè per demanar-li que fes parar un bombardeig tan horrible i rigorós.

- El barri del Pi, a primera línia de foc, patí molt aquest bombardeig i el nombre de ferits i morts va ser molt elevat. Podem veure diversos projectils al museu. L'església patí molts danys. Caigué la volta i tanmateix les imatges del retaule no foren massa afectades. La imatge de Santa Maria havia caigut i no es trencà malgrat ser de pedra, fet atribuïble, segons es pensava en l'època, a la intervenció divina.

- La determinació (acta d'una reunió) de 3 de juliol de 1714 ens informa que la Comunitat de les Carmelites Descalces del convent de la Puríssima Concepció i Santa Teresa (espai actualment ocupat per la plaça de la Vila de Madrid) s'havia refugiat al campanar de l'església del Pi.

Toni Torrell, voluntari de l'Arxiu

Concert de The Arlington Master Chorale

Aquest diumenge 16 de juny, a les 19:00, el cor texà The Arlington Master Chorale, dirigit per Randy Jordan, i dins un tour que estan fent per ciutats d'Europa, interpretarà un concert a Santa Maria del Pi amb peces de John Joubert, Steve Sandberg, Matthew Oltman, Josu Elberdin i altres.

L'entrada és gratuïta.

CONCIERTO
THE ARLINGTON MASTER CHORALE
De Texas, Estados Unidos

Director: Randy Jordan
Con peces de: Joubert, Sandberg, Oltman, Elberdin y muchos más.

DOMINGO 16 DE JUNIO
18H30, 6.30 PM
BASÍLICA DE SANTA MARIA DEL PI
PLÇA DEL PI, 7
BARCELONA

ENTRADA GRATUITA
FREE ENTRY

Presentació del llibre *La família Desplà-Gralla*

Presentació del llibre
**LA FAMILIA
DESPLÀ-GRALLA**
com a promotors d'art
(segles XIV-XVI)

Autor:
Joaquim Graupera Graupera

Divendres dia 21 de juny
A les 19:30h.

Cripta de la Santa Espina
Basílica de Santa Maria del Pi

El proper divendres, 21 de juny, a les 19:30 i a la Cripta de la Santa Espina, hi haurà l'acte de presentació del llibre del Dr. Joaquim Graupera Graupera "*La família Desplà-Gralla com a promotors d'art (segles XIV al XVI)*".

Els Desplà-Gralla, molt vinculats al Pi, foren els constructors de la Casa Gralla, un palau d'estil renaixentista que fins l'any 1856, en que fou enderrocat, era situat al carrer de la Portaferriassa.

A la nostra capella de Sant Miquel, s'hi pot veure la llosa sepulcral d'aquesta família.

Si voleu estar informats de totes les activitats que es fan a Santa Maria del Pi, subscriuiu-vos al nostre butlletí electrònic a www.basilicadelpi.cat

Horari de misses

DIES FEINERS

19:00 a la Capella de la Sang

DISSABTES

18:30 a la Capella de la Sang
20:00 a la Capella de la Sang

DIUMENGES

12:00 a la Capella de la Sang
13:00 (en castellà) a la Capella de la Sang

On som?

BASÍLICA
Plaça del Pi, 7

SAGRISTIA I DESPATX
Plaça del Pi, 7

LOCALS PARROQUIALS
Cardenal Casañas, 16

08002, Barcelona
Tel. 93 318 47 43
info@basilicadelpi.cat
www.basilicadelpi.cat

Despatx parroquial

El despatx parroquial és l'indret d'acollida de la parròquia on us atendrem a qualsevol hora.

Per les gestions administratives relacionades amb els sagraments, l'horari establert és el següent:

dimarts de 10:00 a 11:00 (atenció telefònica) i dimecres de 18:00 a 20:00.

despatx.santamariadelpi@gmail.com